

Svenska Distriktsläkarförbundet lämnar härmed synpunkter på kunskapsstöd Postcovid-kvarstående eller sena symtom efter covid-19.

Råden är så allmänt hållna att de knappast blir någon hjälp. Det finns bara några konkreta råd kring utredning men inte så mycket för PV nivå som ska vara basen/navet. Som klinisk guideline för hur man skall utreda och behandla post-covid tycker vi inte skriften duger.

DLF tycker dokumentet är bristfälligt och riskerar leda helt fel i vården av denna patientgrupp.

Vi tycker att det är problematiskt att primärvården ska ha huvudansvar samtidigt som man lyfter behovet av att forska på denna patientgrupp, eftersom det inte finns några forskningsresurser eller forskningstid i primärvården. Risken är att forskningen uteblir och därmed den systematiska kunskapsinhämtningen som behövs. Vi tycker att en större del av ansvaret bör ligga inom specialistvården (och barn inom barnkliniken), eftersom detta är en ny och utforskad diagnos.

En ny diagnos med symptom från flera organ kräver en multidisciplinär approach (med olika organspecialister, som på NKS), inte ett multiprofessionellt rehabteam - det är något annat. Endast mycket enkla och okomplicerade fall lämpar sig egentligen för primärvården av detta skäl. Vi anser att primärvården kan inte/har svårt att hålla i multiprofessionella team för postcovid.

Det blir stora undanträngningseffekter för primärvården om teamen ska ligga under primärvården.

Vi är oroadade över att man sätter så stor tillit till diagnoskoder. Vi vet att i en pressad klinisk situation inom primärvården hinner man inte sätta alla koder.

Det är mest fokus på rehab och diagnostiken får ett väldigt begränsat utrymme. Det krävs patofysiologiskt tänkande och välgrundad diagnossättning från läkare. Utan ett differentialdiagnostiskt tänkande och med ett alltför snävt perspektiv riskerar man i minst lika hög grad att missa andra sjukdomar som att inte upptäcka postcovidssymptom. Att klumpa ihop i faktaruta covid med trötthetssyndrom/ME är slarvigt.

Det behövas även ngn form av konstadsberäkningar för beslutsfattare vad omhändertagandet kommer kosta.

Vad är poscovid?

DLF tycker att det vore lämpligt att ha samma vokabulär som övriga världen, där det numera kallas "post akut covid" (PACS), detta skulle också göra resonemangen längre fram när man pratar om akuta fasen och jämför med "post"-fasen enklare.

Vi tycker också att texten på sidan är insinuant mot patienterna, där man förklarar att undersökningsfynd inte alltid står i paritet till besvären.

Hela stycket **Mer forskning behövs om viruset** är för spekulativ, bättre att konstatera att man inte vet.

På sidan 13 återfinns en kort passus om fast vårdkontakt "En fast vårdkontakt kan underlätta för patienten att samordna de aktuella insatserna. Patienten har rätt till en fast vårdkontakt enligt patientlagen om hen begär det, eller om det är nödvändigt för att tillgodose behovet av trygghet, kontinuitet, samordning och säkerhet."

Detta stycke borde omformuleras och tydliggöra den avgörande betydelsen av en fast läkare. En fast läkare kan känna igen "onormala" symptom hos sin patient.

Rekommendationer.

Rekommendationerna är allmänt luddiga och svåra att använda. De rekommendationer som riktar sig till chefer och arbetsledare förefaller felställda - är det inte rekommendationer som eg fruktar sig till förvaltning och huvudmän?

Man vill också att det ska tas fram rutiner för att upptäcka post covid, men ingenstans står det något om behovet av fortbildning av personalen. Bristande kunskaper om tillståndet är ett verkligt hot.

Kapitlet är mycket allmänt hållen både till innehåll och språk, känns att texten vänder sig till allmänheten/beslutsfattare mer än till vårdpersonal. I ett av de första styckena i texten står att "alla behandlare i primärvården måste därför veta vart de ska remittera patienter för ytterligare utredning, behandling och rehabilitering" men sedan broderar resten av texten egentligen ut att det ändå är i primärvården dessa team ska vara.

Marina Tuutma

Ordförande Svenska Distriktsläkarföreningen